

SVEA HOVRÄTT
Mark- och miljööverdomstolen
Rotel 060110

DOM
2014-12-05
Stockholm

Mål nr
M 10121-13

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Växjö tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2013-10-11 i mål nr M 1915-08, se bilaga A

KLAGANDE

Sölvesborgs Energi och Vatten AB, 556055-8677

Ombud: S Å W-S

MOTPARTER

1. M F

2. S G

3. P R

4. Å S

SAKEN

Ansökan om tillstånd till vattenverksamhet enligt 11 kap miljöbalken för att anlägga och behålla ny grundvattenbrunn nr 1201 i Torsö samt uttag av grundvatten på fastigheten X för den kommunala vattenförsörjningen inom Sölvesborgs kommun, Blekinge län

Dok.Id 1148347

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 2290 103 17 Stockholm	Birger Jarls Torg 16	08-561 670 00 08-561 675 50 E-post: svea.avd6@dom.se www.svea.se	08-561 675 59	måndag – fredag 09:00-15:00

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

Mark- och miljööverdomstolen ändrar mark- och miljödomstolens dom enligt följande.

Mark- och miljööverdomstolen lämnar Sölvesborgs Energi och Vatten AB tillstånd enligt 11 kap. miljöbalken *dels* att inom fastigheten X i Sölvesborgs kommun anlägga och behålla en ny grundvattenbrunn (filterbrunn) nr 1201 *dels* att för den kommunala vattenförsörjningen ur brunnen ta ut grundvatten intill 180 m³ per dygn, dock högst 4 000 m³ per månad och 25 000 m³ per år.

För det fall brunnen skulle bli obrukbar under tillståndstiden ges rätt att ersätta brunnen med en ny brunn med samma djup och kapacitet inom ett avstånd om 30 meter från brunnen; dock inte om brunnen blir obrukbar på grund av saltvatteninträngning.

För tillståndet ska gälla följande.

Villkor

1. Verksamheten ska bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad som redovisats i målet, vad som framgår av ansökan i målet och till denna redovisade ritningar, beskrivningar och andra handlingar.
2. Sökanden ska vid produktionsbrunnen låta installera och under tiden för tillståndet bibehålla summerande vattenmätare som möjliggör mätning av allt uppumpat grundvatten ur den ansökta grundvattenbrunnen.
3. Grundvattenbrunnen ska vara utformad och försedd med skyddsanordning så att läckage av ytvatten till grundvattenakvifären förhindras.
4. Innan ersättningsbrunn tas i drift ska detta anmälas till tillsynsmyndigheten. Den gamla brunnen ska samtidigt tas ur drift och får inte användas inom ramen för detta tillstånd.
5. En ny kontrollbrunn ska anläggas mellan vattentäkten och havet och under tiden för tillståndet bibehållas.

6. Uttag ur grundvattenbrunnen får inte ske om kloridhalten i kontrollbrunnen eller grundvattenbrunnen överstiger 50 mg/l, eller det värde som tillsynsmyndigheten bestämmer efter idrifttagande av kontrollbrunnen.
7. För mätning av grundvattennivåer och kvaliteten av grundvattnet ska sökanden under den tid som gäller för framställan av ersättning för oförutsedd skada, bibehålla kontrollbrunn nr 2453.
8. Sökanden ska till tillsynsmyndigheten inom tre månader från det att denna dom har vunnit laga kraft redovisa ett kontrollprogram. Kontrollprogrammet ska godkännas av tillsynsmyndigheten.
9. Under den tid som gäller för framställan av anspråk på ersättning för oförutsedd skada ska sökanden
 - a) med summerande vattenmätare mäta och journalföra uttagna mängder vatten ur grundvattenbrunnen,
 - b) mäta vattenståndet i kontroll- och referensbrunnar,
 - c) mäta klorid- och nitrathalter under åtminstone september månad i kontrollbrunnar, och
 - d) journalföra erhållna mätdata och hålla dem tillgängliga hos sökanden för var och en som anser sig berörd av vattenverksamheten.

Miljökonsekvensbeskrivning

Mark- och miljööverdomstolen godkänner den i målet upprättade miljökonsekvensbeskrivningen.

Delegation

Med stöd av 22 kap. 25 § tredje stycket miljöbalken överlåts åt tillsynsmyndigheten att fastställa *dels* de ytterligare villkor som kan behövas för kontrollen av verksamheten *dels* placering av kontroll- och referensbrunnar och *dels* om mätning och mätningintervall som anges ovan.

Arbetstid

Arbetstiden bestäms till ett (1) år.

Oförutsedd skada

Anspraak på ersättning på grund av oförutsedd skada till följd av vattenverksamheten ska framställas inom 15 år efter idrifttagandet av vattentäkten.

Omprövning

Den vattenmängd som inte ersätts vid omprövning fastställs till högst en tjugondel (1/20)

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Sölvesborgs Energi och Vatten AB (nedan SEVAB) har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska bifalla ansökan om tillstånd att under vissa angivna villkor anlägga och behålla filterbrunn nr 1201 inom fastigheten X i Sölvesborgs kommun samt rätt att ur denna, för den kommunala vattenförsörjningen, uttaga i första hand 216 m³/dygn och i andra hand 180 m³/dygn, dock högst 25 000 m³/år, samt rätt att, om grundvattenbrunn nr 1201 skulle bli obrukbar under tillståndstiden, ersätta denna brunn med en ny brunn med samma djup och kapacitet inom ett avstånd om 30 meter från brunnen.

P R har, som hon får förstås, motsatt sig ändring.

Övriga motparter har inte yttrat sig.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

SEVAB har anfört i huvudsak följande.

Avloppspåverkan

Den befintliga brunnen har sedan år 1946 använts utan problem och med god vattenkvalitet. Brunnen är borrhärad i en grund, grävd brunn. Med sådan konstruktion kan läckage av ytligt grundvatten eller markvatten ske genom den översta delen av foderröret ner i brunnen. Ett UV-filter har installerats för att eliminera eller minska halten av bakterier i vattnet, efter föroreningen av kolibakterier under vintern 2012-2013 som med stor sannolikhet inträffade sedan ytligt vatten läckt ner i brunnen. Vid den nya borrhäraden, som tätats enligt nuvarande normer, kan en sådan förorening inte inträffa. Risken för att avloppsvatten ska tränga ner genom 15 meter morän med låg vattengenomsläpplighet bedöms som mycket liten, i princip obefintlig.

Analysen av vattnets innehåll av CFC-gaser (freon) visar att grundvattnet i Torsö har en ålder om 60-70 år. Detta tyder på en mycket långsam strömning från

grundvattenbildningsområdet norr om samhället till brunnsområdet. Senast år 2023 avses att Torsöområdet kan anslutas till det kommunala avloppsnätet.

Saltvatteninträngning

Vid provpumpningen konstaterades en avsänkning om ca 9,5 meter. Redovisningen av provpumpningen i den tekniska beskrivningen visar emellertid att största delen av denna avsänkning (mer än 7 meter) inträffade under de första minuterna. Detta utgörs av inströmningsmotstånd närmast intill brunnen och den verkliga avsänkningen i grundvattenmagasinet uppgår till ca 2,5 meter (d.v.s. 9,5 meter minus 7 meter). Det finns ingen direktkontakt med havet vid stranden utan grundvattenmagasinet har ett utflöde i havet i Östra Torsöviken. Någon risk för saltvatteninträngning till brunnen bedöms inte föreligga med planerat uttag av totalt 25 000 m³/år. Några saltvattenproblem har inte heller noterats i den befintliga brunnen under dess långa drifttid. I förslaget till kontrollprogram ingår analys av kloridhalt.

Lokalisering

Lokaliseringen på den kommunala fastigheten X med direkt anslutning till befintligt vattenverk är en mycket lämplig lokalisering och det föreligger varken risk för förorening från infiltrationsbrunnarna eller saltvatteninträngning. Möjligheten till en lämplig alternativ lokalisering med god vattentillgång är dessutom tveksam. Den valda lokaliseringen säkerställer en god dricksvattenförsörjning inom kommunen. Den alternativa placeringen norr om samhället skulle minska kritberggrunden. Dessutom finns den mest vattenförande delen av kritberggrunden i glaukonitsanden ca 70 meter under markytan. Glaukonitsanden är avlagrad någorlunda plant och kan norr om samhället vara tunn eller saknas och förutsättningarna för grundvattenuttag blir därmed betydligt sämre.

Vattenskydd

I nuläget saknas vattenskyddsområde, men sådant arbete avses inledas. Såväl den primära som den sekundära skyddszonen bedöms bli begränsad. Inskränkningar för enskilda fastighetsägare på grund av vattenskyddsföreskrifter bedöms bli ytterst begränsade.

P R har anfört i huvudsak följande. Brunnen bör inte tas i bruk förrän hennes fastighet garanteras tillräckligt hushållsvatten. Föreslagen brunn kommer att medföra en mindre påverkan på brunnen på hennes fastighet, Y, vilken nyttjas för hushållsvatten. Hon ställer sig positiv till kommunens erbjudande om fri anslutning till det kommunala vattennätet men motsätter sig att den nya brunnen tas i bruk om kommunen bara gräver till tomtgränsen och inte vidare in på hennes tomt.

REMISSYTTRANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Miljöförbundet Blekinge Väst har anfört att förbundet inte har något att tillföra målet.

Länsstyrelsen Blekinge län har anfört att tidigare yttrande i ärendet vidhålls.

Sveriges geologiska undersökning (SGU) har anfört i huvudsak följande. Vad gäller riskerna för saltvatteninträning är uppfattningen att man med hjälp av konduktivitetmätningar i en eller flera kontrollbrunnar mellan havet och uttagsbrunnen kan se ifall uttagen medför en oförutsedd förändring/försämring av kvalitén på grundvattnet. Beträffande vattenskyddsområden enligt 7 kap. miljöbalken och vattenverksamhet enligt 11 kap. miljöbalken är uppfattningen att det är viktigt att både ha ett legaliserat vattenuttag och ett erforderligt skydd för grundvattentillgången, men att frågan om ett vattenskyddsområdes vara eller icke vara inte bör ha en avgörande betydelse i en prövning enligt 11 kap. miljöbalken. Förfarandet för vattenskyddsområden ger rimlig tid för verksamheter som utgör en fara för grundvattentillgången/vattentäkten att riskreduceras eller att fasas ut. Skyddsföreskrifter reglerar i stort sett alltid nya verksamheter eller förändring av gamla verksamheter. När det gäller befintliga verksamheter är det vanligt med övergångsbestämmelser under vilken tid kommunen, i vissa fall tillsammans med huvudmannen, åtgärdar verksamheter som inte uppfyller tillståndsvillkor med hjälp av tillsynsåtgärder. Kommunen kan under en övergångsperiod utgöra en viktig riskreducerande faktor, dels genom planering för och projektering av en kommunal lösning av VA-frågan, dels genom t.ex. tillsyn och åtgärdande av undermåliga

infiltrationsanläggningar. Uppfattningen är att den sökta verksamheten kan ges tillstånd utan att äventyra kvalitén på grundvattnet i området.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Mark- och miljööverdomstolen har med stöd av 23 kap. 6 § miljöbalken avgjort målet utan att hålla huvudförhandling.

Ansökan i detta mål utgör en del av en ansökan om grundvattenuttag som omfattar hela Sölvesborgs kommun. Mark- och miljödomstolen har beslutat att dela upp ansökan så att vart och ett av vattentäktssområdena utgör ett mål.

Den fråga som Mark- och miljööverdomstolen framförallt har att ta ställning till gäller om grundvatten kan tas ut i den omfattning som yrkas eller om det, som mark- och miljödomstolen kommit fram till, finns hinder att tillåta den sökta vattenverksamheten på grund av risken för föroreningar av grundvattnet och saltvatteninträngning.

Sölvesborgs kommun har, eller kommer under de närmaste åren framöver att få behov av ökat uttag av grundvatten. SEVAB har i denna del redovisat en utredning som visar att det förväntade vattenbehovet i kommunen kommer att öka fram till år 2030, med en starkt säsongsmässig variation i vattenförbrukningen med en topp under sommarmånaderna. SEVAB har vidare uppgett att uttagen kommer att minska på Sölvesborgshalvön och vid vattentäkten vid Västra näs, som numera fungerar som reservvattentäkt. Det är i målet ostridigt att vattenbehovet ser ut på det sätt som SEVAB angett och det saknas enligt Mark- och miljööverdomstolen anledning att ifrågasätta denna bedömning.

I likhet med mark- och miljödomstolen konstaterar Mark- och miljööverdomstolen att SEVAB har rådighet över fastigheterna eftersom den ansökta vattenverksamheten avser allmän vattenförsörjning. Den upprättade miljökonsekvensbeskrivningen med gjorda kompletteringar kan vidare godkännas.

Nästa fråga att beröra är tillgången på grundvatten i området. Enligt kompletterande utredningen i mark- och miljödomstolen anges att det för området dit vattentäkten i Torsö hör (kallat område F) beräknas en grundvattentillgång om 110 000 m³ under torrår. Det totala uttaget av grundvatten, inklusive yrkat uttag, uppgår till 35 000 m³. Det kan därmed konstateras att det finns utrymme för uttag av grundvatten i den omfattning som yrkats.

Vad avser risken för saltvatteninträngning och avloppspåverkan kan följande noteras. Av redovisningen över den propumpning som Geo Scania, på uppdrag av SEVAB, utförd vid brunn nr 1201 framgår att marken i området bland annat utgörs av 15,3 meter morän på ett djup från 6,5 meter. Vidare framgår att avsänkningen vid propumpningen uppgick till 9,71 meter vid ett uttag om 2,4 l/s och att större delen av avsänkningen, omkring 7 meter, skedde under de första minuterna. Detta indikerar att sänktratten är brant närmast brunnen och att avsänkningen en kort bit från brunnen är betydligt mindre.

Berggrundsakvifären, ur vilken vattenuttaget sker, är överlagrad av svårgenomsläpplig morän, som avgränsar kontakten med havet. Vidare kan konstateras att avsänkningen vid yrkat uttag i grundvattenmagasinet endast torde uppgå till ca 2,5 meter. Mot denna bakgrund bedömer Mark- och miljööverdomstolen, till skillnad från mark- och miljödomstolen, att risken för saltvatteninträngning är liten och kan kontrolleras med villkor. Brunnens konstruktion i kombination med moränens mäktighet och täthet leder till samma bedömning beträffande risken för förorening med anledning av avloppsinfiltrationen i området. Slutsatsen stärks av att den grävda brunnen enligt propumpningsprotokollet inte har någon kontakt med den aktuella grundvattenakvifären.

Sammanfattningsvis bedöms att tillstånd kan ges för den sökta verksamheten, förutsatt att tillståndet förenas med vissa villkor. Verksamheten är således förenlig med de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken och hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. samma balk. Vattenverksamhetens fördelar från allmän och enskild synpunkt överväger kostnaderna samt skadorna och olägenheterna från den.

I likhet med mark- och miljödomstolen bedömer Mark- och miljööverdomstolen att det är påkallat med viss försiktighet när det gäller att bedöma den disponibla mängden grundvatten som kan bli tillgängligt för grundvattenuttag.

Mark- och miljööverdomstolen anser att tillstånd kan ges till det i andra hand framställda yrkandet om ett uttag på 180 m³/dygn, dock högst 4 000 m³ per månad och 25 000 m³ per år. Förstahandsyrkandet på 216 m³/dygn motsvarar den gräns där sänktratten når havsnivån vid strandkanten, och Mark- och miljööverdomstolen bedömer att det finns anledning att ha viss marginal härvidlag.

Frågan om tidsbegränsning av tillståndet till uttag av grundvatten har inte väckts av någon part i målet. Mark- och miljööverdomstolen anser sig ändå ha anledning att ta upp frågan. I MÖD 2013:39 har domstolen närmare redogjort för skälen för att tidsbegränsa ett tillstånd. Det målet gällde uttag för jordbruksbevattning, och det uttalades i domen bl.a. att det inte är rimligt att en enskild verksamhetsutövare kan göra anspråk på en naturresurs som vatten genom ett för all framtid gällande tillstånd.

Omständigheterna i det enskilda fallet ska emellertid påkalla en sådan begränsning. I förevarande fall är det fråga om uttag för dricksvatten, dvs. en verksamhet som är av allmänt intresse och där behovet knappast kommer att förändras över tiden. Det framgår vidare att ett gemensamt program ska finnas vad avser andra uttag ur samma grundvattenresurs. Det finns därför inte skäl att tidsbegränsa tillståndet. Osäkerheter om skaderisk på lång sikt får hanteras genom att lämpliga villkor föreskrivs för verksamheten.

Villkor för verksamheten

Miljöförbundet och länsstyrelsen har inte haft några invändningar mot av SEVAB föreslagna villkor för verksamheten, men miljöförbundet har gjort gällande att ett villkor bör ställas upp om kontrollbrunn mellan brunnen och havet. Även SGU har anslutit sig till detta.

Ett sådant villkor löser förvisso inte problemet med risken för saltvatteninträngning. Mot bakgrund av den bedömning av riskerna som nu görs, bedömer Mark- och

miljööverdomstolen att en kontrollbrunn ändå kan ge en god indikation på om saltvatten är på väg att tränga in. Vattenuttaget kan då upphöra innan påverkat vatten når brunn nr 1201. En sådan lösning minimerar ytterligare risken för saltvattenpåverkat dricksvatten. Tillståndet bör därför vara villkorat så att uttag inte får ske om kloridhalten överstiger 50 mg/l i kontrollbrunnen. Detta utgör ett värde som utgör utgångspunkt för att vända trend. Tillsynsmyndigheten bör dock bemyndigas att få höja detta värde för det fall kontrollbrunnen initialt visar sig ha beaktansvärd kloridhalt.

Vad gäller övriga av sökanden föreslagna villkor – vilka är av sedvanligt slag – bedömer Mark- och miljööverdomstolen att de i huvudsak är lämpligt utformade. De kan därför, med vissa redaktionella ändringar, föreskrivas att gälla för tillståndet. Villkoren omfattar även en eventuell ersättningsbrunn. Tillsynsmyndigheten bör genom delegation få möjlighet att närmare fastställa ytterligare villkor för kontrollen av verksamheten och godkänna kontrollprogrammet.

Mark- och miljödomstolens dom ska ändras i enlighet med det anförda.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B

Överklagande senast 2015-01-02

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Lars Borg, Vibeke Sylten, referent, och Peder Munck samt tekniska rådet Dag Ygland.

Föredragande har varit Camilla Fylkehed.

VÄXJÖ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2013-10-11
meddelad i
Växjö

Mål nr M 1915-08

SÖKANDE

Sölvesborgs Energi och Vatten AB, 556055-8677

Ombud: S ÅW-S

SAKEN

Ansökan om tillstånd till vattenverksamhet enligt 11 kap. miljöbalken för att anlägga och behålla ny grundvattenbrunn Nr 1201 i Torsö samt uttag av grundvatten på fastigheten X för den kommunala vattenförsörjningen inom Sölvesborgs kommun, Blekinge län.

Avrinningsområde: 86/87

N: 6 206 206

E: 478 054

DOMSLUT

Tillstånd

Mark- och miljödomstolen avslår ansökan.

Ersättningar

Mark- och miljödomstolen avslår framställda yrkanden om ersättning om grundvattenuttagets påverkan på brunnar.

Prövningsavgift

Mark- och miljödomstolen ändrar inte den tidigare beslutade avgiften för målets provning. Domstolen erinrar om sökandens skyldighet enligt 25 kap. 8 § miljöbalken att därutöver betala vissa angivna kostnader för målets behandling vid mark- och miljödomstolen.

Dok.Id 257565

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 81 351 03 Växjö	Kungsgatan 8	0470-560 100 E-post: MMD.vaxjo@dom.se	0470-560 125	måndag – fredag 08:00-12:00 13:00-16:30

Rättegångskostnader

Sökanden ska till Länsstyrelsen i Blekinge län betala ersättning för rättegångskostnaderna i målet med elvatusentvåhundra (11 200) kronor jämte ränta enligt 6 § räntelagen från dagen för laga kraft vunnem dom till dess betalning sker.

BAKGRUND

Inom Sölvesborgs kommun finns ett antal grundvattentäkter för den kommunala vattenförsörjningen. Distributionsnäten för de olika vattentäktsområdena är väl utbyggda och till viss del sammankopplade. Det totala distributionsnätet täcker en stor del av kommunen och försörjer en betydande andel av kommunens befolkning. Det kommunala vattenbehovet har stor säsongsviss variation beroende av kommunens attraktiva läge för fritidsboende. Förutom Sölvesborgs tätort finns fem till tio mindre samhällen inom kommunen. Inom kommunen finns endast grundvatten som möjlig källa till dricksvatten. Sölvesborgs Energi och Vatten AB, nedan kallat SEVAB, är sedan den 1 januari 2009 huvudman för den kommunala vattenförsörjningen inom Sölvesborgs kommun.

De största uttagen har gjorts inom Sölvesborgs tätort vilket har medfört att grundvattennivån inom delar av samhället har sänkts under havsytan. Detta har i sin tur medfört att saltvatten dragits in och att flera av de kommunala brunnarna har fått stängas. Det råder därför brist på vatten i den kommunala vattenförsörjningen, speciellt under sommarperioden på grund av det stora antalet fritidsboende i kommunen.

Av de ovan nämnda orsakerna åberopar kommunen att den måste dels minska sina uttag på Sölvesborgshalvön, dels öka sina totala uttag för att avhjälpa den vattenbrist som uppkommer under sommaren. På grund av förorening av grundvattentäkten vid Torsö av avloppsinfiltrationer har SEVAB ansökt om tillstånd till att ersätta den befintliga brunnen med en ny brunn inom samma område.

ANSÖKAN**Yrkanden**

Sökanden yrkar att miljödomstolen ska:

- a) Lämna sökanden tillstånd att anlägga och behålla filterbrunnen Nr 1201 inom fastigheten X med en momentan kapacitet om 2,5 l/s, samt om tillstånd att årligen ur dessa brunnar ta ut grundvatten intill en mängd om i första hand 216 m³ per dygn och i andra hand 180 m³ per dygn dock högst 25 000 m³ per år.

- b) Lämna sökanden tillstånd att, om grundvattenbrunnen Nr 1201 skulle bli obrukbar under tillståndstiden, ersätta denna brunn med en ny brunn till samma djup och kapacitet, inom ett avstånd av 30 m från brunnen.

Höjdsystem

I ansökan förekommande nivåangivelser hänför sig till rikets höjdsystem RH 70.

Befintliga anläggningar

Brunn Nr 1201

Brunnen är en 87 m djup filterbrunn som anlades år 2012 och har en yttre diameter om 113 mm. Foderröret är nedfört till ett djup om cirka 24 m. Den momentana kapaciteten uppgår vid blåsning till 300 l/min. Brunnen är belägen på fastigheten X.

Rådighet

SEVAB har genom lagen med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet rådighet till fastigheten då den ansökta vattenverksamheten avser allmän vattenförsörjning. Sölvesborgs kommun äger den fastighet där brunnen är belägen.

Vattenbehov

SEVAB har i tidigare insända ansökningshandlingar till miljödomstolen redovisat det bedömda vattenbehovet i kommunen fram till år 2030. Detta har beräknats till 2,8 miljoner m³/år.

Tillgängligt grundvatten

Av vattenbalansberäkningen för detta grundvattenuttag framgår att de totala grundvattenuttagen inkl. det nu sökta tillståndet inom infiltrationsområdet under normalår uppgår till ca 33 % av den uppskattade grundvattenbildningen medan vattenuttagen under torrår uppgår till ca 41 %.

Vattenkvalitet

Vattenprov har tagits i filterbrunnen Nr 1201. Vattenanalyserna visar att vattnet från brunnen är hårt och har låga halter av järn, klorid och nitrat. Inga bekämpningsmedel har upptäckts vid analysen. Den mikrobiologiska undersökningen visar även att vattnet är av god kvalitet.

Provpumpning

En provpumpning av brunnen Nr 1201 utfördes under tiden 10 – 17 januari 2013. Uttaget uppgick inledningsvis till 150 l/min (2,5 l/s) som minskade till 145 l/min (2,4 l/s) under provpumpningens gång. Detta blev också medeluttaget. Vid provpumpningen observerades grundvattennivån förutom i uttagsbrunnen i fyra brunnar, varav tre borrade och en grävd.

Provpumpningen visade att det är möjligt att ta ut 2,4 l/s ur brunn 1201 vid en avsänkning av 9,7 meter i uttagsbrunnen. Stationärt tillstånd, då uttaget balanserades av tillrinningen till brunnen, uppkom efter ca 2 dygn. De omkringliggande borrade brunnarna påverkades med en avsänkning av omkring 1,5 m. Dessutom påverkade det nuvarande kommunala uttaget från brunn 2453 de övriga borrbrunnarna genom kortvariga avsänkningar av 0,3 - 0,7 m. Någon påverkan av den grävda brunnen märktes inte under provpumpningen.

Inverkan på brunnar

Påverkan av observationsbrunnarna beror på avståndet till uttagsbrunnen men även på brunnens djup och i vilken riktning från uttagsbrunnen den befinner sig. Någon påverkan i grävd brunn har inte observerats under provpumpningen. Någon påverkan av grundvattennivån i jordlagren är inte heller sannolik, eftersom jordlagren under den ytliga sanden består av ca 15 m morän och uttaget från brunn 1201 sker på nivån 24-87 m.

Enligt en plottning på semilogaritmiskt diagram av uppmätta avsänkningar i observationsbrunnarna vid provpumpningens slut kan avsänkningen för brunnar nedförda i kritberggrunden vid ett uttag av 2,4 l/s ur brunn 2012 maximalt bedömas uppgå till: ca 1,0 m på ett avstånd av 200 m från uttagsbrunnen, ca 0,3 m på ett avstånd av 350 m och ingen påverkan på ett avstånd av 450 m från uttagsbrunnen.

Det praktiska influensområdet, där avsänkningen av grundvattentrycket överstiger 0,3 meter i den nedre grundvattenakvifären, kan enligt mätningarna under provpumpningen vid ett uttag av 2,4 l/s från brunn 1201 bedömas få en cirkulär utbredning med en radie av 350 m.

Risk för saltvatteninträngning

Sökanden bedömer, eftersom avståndet från Östersjön till brunn 1201 uppgår till 120 m, att det därigenom skulle kunna vara tänkbart att saltvatten kommer att dras in från havet vid vattenuttag från brunnen. Det finns dock åtskilliga faktorer som talar mot detta. Grundvattenuttaget är litet under större delen av året, under januari 2013 ca 15 m³/dygn. Detta innebär att pumpning då endast kommer att äga rum under 1 - 2 timmar

per dygn och att sänkningstratten under en kort tid får en begränsad storlek och utbredning.

Under sommarmånaderna ökar vattenbehovet och vid det maximala yrkade uttaget av 180 m³/dygn behöver brunnen pumpas med 2,4 l/s under knappt 21 timmar. Vid dessa tillfällen kommer sänkningstratten att bli något mindre än vid provpumpningen. Grundvattennivån i berggrunden har enligt mätningarna en flack gradient i intervallet +1,5 m till +2,0 m i Torso under ostörda förhållanden. Vid ett stort uttag från brunn 1201 torde grundvattennivån ungefär sänkas till havsytans nivå vid strandkanten. Detta innebär dock inte att saltvatten börjar strömma in i berggrundsakvifären, eftersom denna är överlagrad av svårgenomsläpplig morän med betydande mäktighet som förhindrar kontakt med havet.

Sakägare

Som sakägare och berörda av det i detta mål sökta grundvattenuttaget har sökanden angett ägare till fastigheter belägna inom det angivna praktiska influensområdet. Sakägarnas namn, adress och fastighetsbeteckning framgår av den särskilda utredningen bilaga B2 till aktbilaga 44 till ansökan.

Samråd

Tidigt samråd hölls med Sölvesborgs kommun och Länsstyrelsen i Blekinge län den 17 maj 2001 och utökat samråd den 13 nov 2002. Handlingar för kompletterande samråd sändes ut den 7 juli 2009 till enskilda som är särskilt berörda, Miljöförbundet Blekinge Väst, Länsstyrelsen i Blekinge län och Naturvårdsverket. Det fanns möjlighet att lämna synpunkter till och med den 17 augusti 2009. Ett sammanfattade PM överprojektet och dess miljöpåverkan bifogades. Samrådsunderlag skickades till Skogsstyrelsen den 27 augusti 2009.

Tillåtlighet

Alternativ lokalisering

I samband med pågående prövning av grundvattenuttagen i Sölvesborgs kommun har undersökts möjligheter att öka uttagen i befintliga vattentäkter. I vissa områden råder konkurrens om vattnet vilket utgör en begränsning för uttagen. Detta gäller speciellt Mjällbyområdet där det sker stora uttag för jordbruksbevattning. I andra delar av kommunen finns problem med saltvatteninträngning som hindrar ett ökat vattenuttag. Detta gäller speciellt Sölvesborgshalvön där redan i dagsläget uttag görs som överstiger tillgången. Sökanden bedömer att aktuell vattentäkt däremot är en hållbar lösning för kommunens vattenbehov. Detta med hänsyn till att vattentillgången i området är god och att det inte förekommer någon lokal konkurrens om vattnet här. Lokaliseringen är vald enbart utifrån att marken där brunnen är belägen ägs av Sölvesborgs kom-

mun samt brunnens närhet till vattenverket. Någon alternativ lokalisering av brunnspaceringen har inte redovisats.

Miljökonsekvensbeskrivning

Som ovan angivits har redovisats en miljökonsekvensutredning för grundvattenuttaget. Som framgår av utredningen medför grundvattenuttagen en avsänkning av vattennivån i kringliggande borrhållningar. Avsänkningen beräknas kunna uppgå till 1,66 m i området kring brunn Nr 2453. Vattenbalansberäkningen visar att de tillståndsgivna och sökta grundvattenuttagen är klart mindre än den möjliga grundvattenbildningen under både ett torrår och ett normalår.

Avloppshanteringen i Torsö samhälle sker i dagsläget genom enskilda lösningar med infiltration. Sölvesborg Energi och Vatten AB kommer att ersätta dessa med en samlad lösning där rening av avloppsvattnet sker i ett gemensamt avloppsreningsverk. Bolaget har upprättat en verksamhetsplanering där utbyggnad av kommunalt avlopp inom hela kommunen redovisas. Denna visar hur utbyggnaden kommer att ske i steg. Den tekniskt möjliga turordningen styrs av ledningsdragning samt utbyggnad av avloppsreningsverket i Nordersund. Detta är i dagsläget fullbelastat och processen med tillståndsprovning har påbörjats. Med hänsyn till detta planeras utbyggnaden av avloppsnätet i Torsö ske under perioden 2017 - 2023.

Den nya brunnen som är utformad med tätt brunnsrör ned till 24 m djup, bedöms vara betydligt bättre ur föroreningssynpunkt än den tidigare brunnen. Uttaget sker i det djupa grundvattenmagasinet i sandstenen. Vattentäkten är naturligt skyddad av de täta jordlager som överlagrar detta grundvattenmagasin. I det aktuella området är dessutom grundvattentrycket uppåtriktat. Sammantaget gör detta att risken för föroreningar via avloppsinfiltrationen bedöms som mycket liten.

Planförhållanden

De samlade grundvattenuttagen bedöms inte strida mot intentionerna i kommunens översiktsplan eller mot den nya översiktsplanen som är under utarbetande. Någon detaljplan har inte redovisats i målet.

Tillåtlighetsprovning

2, 3, 4 och 7 kap. miljöbalken

Sökanden har redogjort för hur man uppfyller de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken och har gjort en bedömning att ansökt vattenföretag inte inkräktar på de intressen som ska skyddas enligt 3, 4 och 7 kap. miljöbalken.

11 kap. miljöbalken, Ekonomi

Sökanden anger att kommunen är skyldig att tillhandahålla vatten till kommuninvånarna och redovisar att anläggningskostnaderna för grundvattenbrunnen till mellan 50 000 – 80 000 kronor. Kommunen debiterar ca 6 kr per m³ vatten. Med detta menar sökanden att nyttan av den sökta verksamheten överstiger kostnaderna för densamma.

Slutsats

Ansökt företag synes inte strida mot någon plan eller bestämmelse i miljöbalken och torde därför vara tillåtligt.

Villkor och Kontrollbestämmelser

SEVAB föreslår vidare följande villkor för tillståndet att gälla även för eventuell ersättningsbrunn:

- a) Sökanden ska, utöver vad som föreskrivits i denna dom samt vad sökanden särskilt har åtagit sig, utföra arbeten samt bedriva verksamheten i huvudsaklig överensstämmelse med vad som framgår av ansökan i målet och till denna redovisade ritningar, beskrivningar och andra handlingar.
- b) Sökanden ska vid produktionsbrunnen låta installera och under tiden för tillståndet bibehålla summerande vattenmätare som möjliggör mätning av allt uppumpat grundvatten ur den ansökta grundvattenbrunnen Nr 1201.
- c) Grundvattenbrunnen Nr 1201 ska vara utformad och försedd med skyddsanordning så att läckage av ytvatten till grundvattenakvifären förhindras.
- d) Innan ersättningsbrunn tas i drift ska detta anmälas till tillsynsmyndigheten. Den gamla brunnen ska samtidigt tas ur drift och får inte användas inom ramen för detta tillstånd.
- e) För mätning av grundvattennivåer ska sökanden under den tid som gäller för framställan av ersättning för oförutsedd skada, bibehålla kontroll- och referensbrunnar.
- f) För mätning av kvaliteten av grundvattnet ska sökanden under den tid som gäller för framställan av anspråk på ersättning för oförutsedd skada, bibehålla kontroll- och referensbrunn.
- g) Sökanden ska till tillsynsmyndigheten inom tre månader från det att denna dom har vunnit laga kraft redovisa ett kontrollprogram. Kontrollprogrammet behöver inte godkännas av tillsynsmyndigheten.

Sökanden föreslår att följande kontrollbestämmelser föreskrivs för tillståndet:

- a) Så länge uttag av grundvatten sker med stöd av lämnat tillstånd, ska sökanden, med summerande vattenmätare mäta och journalföra uttagna mängder vatten ur grundvattenbrunnen.
- b) Under den tid som gäller för framställan av anspråk på ersättning för oförutsedd skada ska sökanden mäta vattenståndet i kontroll- och referensbrunnarna.
- c) Under den tid som gäller för framställan av anspråk på ersättning för oförutsedd skada ska sökanden mäta klorid- och nitrathalter en gång per år i kontroll- och referensbrunnen. Sådan mätning ska utföras under september månad.
- d) Samtliga erhållna mätdata ska journal föras och, under tiden för framställan av anspråk på ersättning för oförutsedd skada samlad form hållas tillgängliga hos sökanden för var och en som anser sig berörd av vattenverksamheten.

SEVAB föreslår att Mark- och miljödomstolen överlåter med stöd av 22 kap. 25 § tredje stycket miljöbalken åt tillsynsmyndigheten att i förekommande fall besluta om de villkor i kontrollprogrammet som behövs beträffande:

- a) Frågor om mätning enligt punkterna a) och b) under rubriken ”Kontrollbestämmelser”

Arbetstid

Sökanden hemställer om en arbetstid om 1 år.

Begränsning i ersättningsrätten

Med hänsyn till den betydelse uttaget har för den kommunala vattenförsörjningen, yrkar sökanden att den vattenmängd som inte ersätts vid omprövning fastställs till högst en tjugondel (1/20) av den tillståndsgivna till företaget.

Oförutsedd skada

Tiden för anmälan av oförutsedd skada kan bestämmas i likhet med övriga pågående grundvattenmål på Listerlandet till senast den 31 oktober 2024 eller till 15 år efter drifttagandet av vattentäkten.

MOTSTÅENDE INTRESSEN

Allmänna intressen

Kammarkollegiet, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, Havs- och vattenmyndigheten och Naturvårdsverket har avstått från att yttra sig.

Länsstyrelsen i Blekinge län ser en risk i att medge vattenuttag så stort att påverkansområdet sträcker sig ut över havsvatten, vilket är fallet vid ansökt uttagsmängd för aktuell brunn. Vid strandlinjen ligger grundvattenytan normalt i havsnivå. Påverkansområdet som redovisas motsvarar beräknad avsänkning av mer än eller lika med 0,3 meter. Avsänkning under havsnivå vid öppen akvifer med anslutning till havet leder till inducering av salthavsvatten i akviferen. I långsiktigt perspektiv skulle detta kunna leda till problem med förhöjda salthalter, särskilt vid stigande havsnivåer och i ett landområde med flack sluttningsgradient. Länsstyrelsen menar därför att det är av stor vikt att kontroll av inträngande saltvatten finns med i kontrollprogrammet. Länsstyrelsen anser att uttaget inte får ske om kloridhalten eller konduktiviteten överstiger miljö kvalitetsnormen för god status, 100 mg/l respektive 75 mS/m.

Det bör regleras att förslag till kontrollprogram ska inkomma till Länsstyrelsen senast två månader efter att domen vunnit laga kraft.

Miljöförbundet Blekinge Väst har angett att en kontrollbrunn bör anläggas mellan havet och vattentäkten för att säkerställa att havsvatten inte tränger in i grundvattnet. Uttagsbrunnens närhet till hav samt omkringliggande enskilda avlopp gör att miljöförvaltningen anser det nödvändigt att provtagning av klorid samt nitrat görs en gång i månaden maj - augusti och var tredje månad resterade del av året. För att säkerställa att miljö kvalitetsnormen för grundvattnets kemiska status uppfylls bör kontrollprogrammet utöver provtagning av klorid även innefatta provtagning av nitrat samt bekämpningsmedel.

Sveriges Geologiska Undersökning (SGU) har angett att p.g.a. vattentäktens närhet till havet är risken för saltvatteninträngning stor vid vattenuttag. Risken för saltvatteninträngning bör därför minimeras. SGU har inte funnit några redovisade nivåmätningar från Torsö vilket skulle vara av intresse. För att långsiktigt skydda vattentäkten är det önskvärt med kloridmätningar så länge uttag pågår, inte minst då framtida klimatförändringar kan komma att förändra havsnivån och därmed öka risken för saltvatteninträngning ytterligare. Grundvattnets kvalitet sägs vara god men data som stärker detta har inte redovisats vilket hade varit önskvärt. SGU anser det rimligt att de uppmätta data som, enligt konsulten, stärker modellens och simuleringarnas tillförlitlighet redovisas. SGU anser även att området för grundvattenbildning bör förklaras och motiveras utförligare.

Det är SGUs uppfattning att tillstånd bör kunna ges till den sökta verksamheten. Dock bör MKB kompletteras med vilka kvalitetsproblem som var orsaken till att den gamla brunnen togs ur bruk samt en diskussion kring anledningarna till detta och riskerna för att vattnet i den nya brunnen ska förorenas.

Enskilda intressen

Å S, Z har angett att han förutsätter att han av sökanden får ekonomisk kompensation för eventuella framtida förluster på grund av låg vattentillgång i borrhåll Nr 3150 för bergvärme, och anger att han inte har några synpunkter i övrigt.

M F, X1 har angett att hon förutsätter att hon av sökanden får ekonomisk kompensation för eventuella framtida förluster på grund av låg vattentillgång i borrhåll för bergvärme, och anger att hon inte har några synpunkter i övrigt.

P R har angett att hon av kommunen har fått ett erbjudande om fri anslutning av vatten till fastigheten Y vilket hon ställer sig positiv till med undantag att det inte grävs till fastighetsgräns utan ända fram till huset. I annat fall kan hon inte godkänna någon brunn.

S G yrkar att SEVAB ska ersätta honom med en ny brunn om det i efter-hand visar sig att kapaciteten eller kvaliteten i brunnen på hans fastighet Y1 betydligt försämras.

Sökandens bemötande

Länsstyrelsen i Blekinge län

Länsstyrelsen har inget att erinra mot begärda uttag. Länsstyrelsen påpekar vikten av att ett fullgott kontrollprogram upprättas också med kontroll av eventuellt saltvattenintrång. Sökanden har vid förhandlingen redovisat förslag till kontrollbestämmelser.

SEVAB framhåller att nuvarande kloridhalt i brunnen är ca 30 mg/l och att någon ökning inte kan förväntas i framtiden. De nuvarande uttagen från den gamla brunnen har pågått under snart 70 år utan att någon förändring av kloridhalten har inträffat. SEVAB-s normala provtagning bör räcka för kontroll av kloridhalten.

SGU

Det kvalitetsproblem som uppstod i den gamla brunnen var vattenkvalitetsproblem av mikrobiologisk karaktär sannolikt för att foderrören i brunnen, som anlades på 1940-talet, hade rostat sönder. Risken för att föroreningar ska nå den nya brunnen får betraktas som synnerligen små, eftersom det naturliga skyddet av ca 15 m morän är bra och området omkring brunnen dessutom är ett utströmningsområde.

Miljöförbundet Blekinge Väst

Miljöförbundet har lämnat synpunkter att en kontrollbrunn bör anläggas mellan havet och vattentäkten för att säkerställa att havsvatten inte tränger in i grundvattnet.

SEVAB anser att den är tillräckligt att halterna av klorid och nitrat kan kontrolleras i uttagsbrunnen och någon kontrollbrunn är inte befogad. SEVAB anser att den normala provtagningen är tillräcklig för kontroll av vattenkvaliteten. SEVAB anser vidare att det närmare innehållet i kontrollprogrammet inte ska bestämmas i tillståndet utan ska bestämmas i samråd med tillsynsmyndigheten.

Å S

SEVAB noterar att ÅSs borrhade brunn Nr 3150 har observerats under provpumpningen. Grundvattennivån stod 1,1 m under markytan vid pumpstarten och avsänktes 1,6 m under provpumpningen. Vid pumpstarten var vattenpelaren i brunnen 66 m, vilken således minskad till 64,4 m vid pumpstoppet. Denna reduktion om 2,4 % av brunnens kapacitet får betraktas som försumbar.

M F

SEVAB noterar att M Fs borrhade brunn Nr 3166 har observerats under provpumpningen. Grundvattennivån stod 1 m under markytan vid pumpstarten och avsänktes 1,5 m under provpumpningen. Vid pumpstarten var vattenpelaren i brunnen 64 m, vilken således minskad till 62,5 m vid pumpstoppet. Denna reduktion om 2,3 % av brunnens kapacitet får betraktas som försumbar.

P R

SEVAB noterar att P Rs brunn Nr 2688 på fastigheten Y inte påverkas av uttaget i Torsö.

S G

SEVAB noterar att S Gs brunn Nr 2695 på fastigheten Y1 inte påverkas av uttaget i Torsö.

DOMSKÄL

Rådighet

SEVAB har genom lagen (1998:813) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet rådighet till fastigheterna eftersom den ansökta vattenverksamheten avser allmän vattenförsörjning. Sölvesborgs kommun äger marken där brunnen är belägna.

Miljökonsekvensbeskrivning

Mark- och miljödomstolen anser att den av sökanden upprättade miljökonsekvensbeskrivningen i målet uppfyller kraven på en sådan beskrivning enligt 6 kap. miljöbalken. Den ska därför godkännas.

Vid prövning enligt 3 och 7 kap. miljöbalken kan konstateras att påverkansområdet för vattentäkten Torso ligger inom riksintresse för naturvård och friluftsliv. Det berör även en nyckelbiotop, i form av en alsumpskog och ett antal hotade arter. Det sökta uttaget bedöms inte medföra några negativa konsekvenser då uttagen är väl balanserade.

Den yttre gränsen för influensområdet tangerar ett Natura 2000-område. Området utgörs av trädklädda sanddynor och någon påverkan bedöms inte uppstå av att påverkansområdet berör området marginellt. Tallar (som det gäller här) är torktåliga med djupa rötter.

Vare sig sökanden eller någon myndighet har ansett att det behövs någon prövning enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken i detta fall. Mark- och miljödomstolen kan inte heller finna att någon sådan prövning behövs eftersom den sökta verksamheten inte på ett betydande sätt kan påverka miljön i Natura 2000-området.

Allmänt om dricksvattenkvalitén

I Sverige är det en självklarhet för människor att alltid ha tillgång till säkert dricksvatten direkt ur kranen. Dricksvattenförsörjningen består av en kedja av funktioner från tillrinningsområde, vattentäkter, vattenverk samt distributionssystem med ledningsnät m.m.

Dricksvattenförsörjningen är tillsammans med övrig livsmedelsförsörjning en grundläggande förutsättning för samhällets funktionalitet. Ett bortfall eller en allvarlig störning i den allmänna dricksvattenförsörjningen kan leda till att en kris uppstår i samhället.

Mot bakgrund här av är samtliga delar inom dricksvattenförsörjningen en betydelsefull del av samhällets planeringsarbete i fråga om olyckor och kriser. Regeringen har i budgetpropositionen för 2012 angett att de förslag till resultatmål som tagits fram för krisberedskapen för dricksvattenförsörjningen utgör en god grund för det fortsatta ar-

betet med planering och åtgärder som minskar risken för störningar i samhällsviktig verksamhet (prop. 2011/12:1).

De hot och risker som den allmänna dricksvattenförsörjningen i samhället utsätts för förändras över tiden och förmågan att motstå och hantera störningar behöver därför kontinuerligt ses över och utvecklas. De sårbarheter som finns i systemet kan inte helt förebyggas eller byggas bort. Det är därför viktigt att en prövning enligt miljöbalken av ny lokalisering av vattentäkter för dricksvattenförsörjningen görs på ett sätt som förebygger sådana risker för störningar och som för framtiden säkerställer en god dricksvattenförsörjning inom kommunen.

För att skapa förutsättningar för ett säkert dricksvatten regleras området ur såväl miljö- som livsmedelsperspektiv. Utgångspunkten är i huvudsak gemenskapslagstiftning inom EU. Rådets direktiv 98/83/EG av den 3 november 1998 om kvaliteten på dricksvatten (*dricksvattendirektivet*), anger de särskilda krav som ska vara uppfyllda för vatten avsett att användas som dricksvatten. Direktivet syftar till att skydda människors hälsa från skadliga effekter av föroreningar i dricksvattnet samt att säkerställa att vattnet är hälsosamt och rent.

Dricksvattendirektivet har genomförts i Sverige genom framför allt Livsmedelsverkets föreskrifter om dricksvatten (SLVFS 2001:30) och genom främst 5 kap. miljöbalken, förordningen (2004:660) om förvaltning av kvaliteten på vattenmiljön, förordningen (2007:825) med länsstyrelseinstruktion och ett flertal myndighetsföreskrifter.

Medlemsstaterna ska se till att dessa vattenförekomster uppfyller de miljökvalitetsnormer som följer av ramdirektivet och att råvattnets kvalitet inte försämras. Det finns således kopplingar mellan ramdirektivet för vatten och dricksvattendirektivet.

Miljöbalken är den övergripande lag som styr miljöarbetet i Sverige. Riksdagen har vidare beslutat att Sverige till nästa generation ska ha löst de stora miljöproblemen. De 16 nationella miljökvalitetsmålen beskriver hur miljön då ska se ut. Flera miljökvalitetsmål är relevanta för att säkerställa en trygg dricksvattenförsörjning; Grundvatten av god kvalitet, God bebyggd miljö, Levande sjöar och vattendrag, Ingen övergödning och Giftfri miljö. Enligt miljökvalitetsmålet *Grundvatten av god kvalitet* ska grundvattnet ge en säker och hållbar dricksvattenförsörjning. De nya preciseringar som regeringen beslutade om 2012 visar att med målet avses bland annat att kvaliteten på grundvattnet inte ska begränsa användningen av grundvatten för allmän eller enskild dricksvattenförsörjning, att grundvattennivåerna inte ska ge upphov till negativa konsekvenser för vattenförsörjning.

Tillåtlighet till vattenverksamhet

Eftersom Listerlandet omges av salt vatten på tre sidor, är tillförseln av sötvatten i stort begränsad till den nederbörd som årligen faller över området. Detta gör det särskilt viktigt att ha kontroll på de samlade grundvattenuttagen och begränsa dessa så att man förhindrar ett överutnyttjande och inläckage av föroreningar till grundvattenakvifären.

Sökanden har beräknat grundvattenbildningen om 80 – 120 mm per år vid olika nederbördsförhållanden. Mark- och miljödomstolen anser att man bör räkna med en viss försiktighet för att bedöma den disponibla mängden grundvatten som kan komma att tillföras den nedre grundvattenakvifären och som kan bli tillgänglig för ett grundvattenuttag. Av försiktighetsskäl bör inte allt vid varje tillfälle infiltrerat grundvatten ledas bort, utan en del bör även i fortsättningen tillföras havet för att bibehålla en utåtgående grundvattengradient för att på årsbasis förhindra inläckage av salt havsvatten till grundvattenakvifären.

Mark- och miljödomstolen anser att det i princip inte finns någon anledning att ifrågasätta sökandens behov av den yrkade mängden grundvatten för att säkerställa kommunens framtida behov av vatten för den kommunala vattenförsörjningen.

Av sökandens kompletterande MKB framgår att avloppshanteringen i närområdet till uttagsbrunnen sker i dagsläget genom enskilda lösningar med infiltration. SEVAB har angett att en samlad avloppslösning är aktuell först 2017 – 2023 då dessa lokala infiltrationsanläggningar kommer att ersättas med en gemensam avloppslösning. Inom i ansökan angivet influensområde med en radie om ca 300 meter till den nya grundvattenbrunnen där grundvattentrycket avsänks med mer än 0,3 meter finns i dag drygt ett 40-tal fastigheter för fritids- och permanentboende som samtliga infiltrerar sitt avloppsvatten till jordlagren. Av dessa är det endast någon enstaka infiltrationsanläggning som är utformad som en modern biobädd. Resultatet av provpumpningen av den nya brunnen anger att avsänkningen i själva uttagsbrunnen Nr 1201 uppgår till ca 9,5 m vid begärt uttag, vilket motsvarar en nivå om ca 8 meter under normal havsnivå. Denna avsänkning kommer att förändra områdets hydrauliska karaktär från att i ett ostört läge ha varit ett utströmningsområde till att bli ett område där grundvatten från den övre akvifären, där avloppsinfiltrationen sker, sakta fortplantar sig ner till den undre akviferen. Sökanden har i sin vattenbalansberäkning medräknat hela detta infiltrationsområde som ett område där det bildas grundvatten till den nedre akviferen med mellan 80 – 120 mm per år.

Den nya brunnen är tänkt att ersätta en äldre befintlig brunn Nr 2453 som är belägen ca 100 meter längre in åt land än den nya brunnen. Orsaken till att den befintliga brunnen ska ersättas uppges i ansökan vara problem med vattenkvaliteten. Först i den kompletterande MKB-n angavs det för domstolen att detta vattenkvalitetsproblemen kunde ha sitt ursprung i avloppsinfiltrationen i området. Vid huvudförhandlingen uppgavs det att

vattnet från den befintliga brunnen i dag passerar ett UV-filter för att minska eller eliminera halten av bakterier i vattnet.

Någon utredning om en alternativ lokalisering till det föreslagna brunnsläget har inte gjorts trots den omfattande avloppsinfiltrationen i brunns närområde. Domstolen har under handläggningen informerat sökanden om detta förhållande.

Vid synen under huvudförhandlingen upplyste sökanden på domstolens fråga att det skulle vara tekniskt möjligt att anlägga en brunn med erforderlig kapacitet längre norr ut utanför påverkan av avloppsinfiltrationen, men att kommunen inte visste om man frivilligt fick tillträde till mark där.

Mark- och miljödomstolen finner att om tillstånd beviljas till den sökta brunnen i det föreslagna läget så kommer ett framtida vattenskyddsområde att omfatta samtliga de fastigheter i närområdet som i dag har en enskild avloppslösning med infiltration. Det är sannolikt att det i dessa vattenskyddsbestämmelser inte kommer att tillåtas en fortsatt avloppsinfiltration i grundvattensbrunnens närområde, eftersom det rör sig om uttag av dricksvatten för kommunens allmänna vattenförsörjning. Ett sådant förbud mot enskild avloppsinfiltration kommer att vara ett alltför långt gående krav utan att samtidigt erbjuda fastighetsägarna en miljöriktig alternativ avloppslösning. Någon sådan alternativ lösning kommer inte kommunen att erjudas inom de närmaste åren.

Av den tekniska utredningen som finns i målet framgår det att sökanden har i sin vattenbalansberäkning redovisat hela närområdet och ett större område norröver som det område där det bildas grundvatten av nederbörden som tillförs den akvifer där uttagsbrunnen tar sitt vatten. Att det finns risk för att avloppsinfiltrationen i marklagren kan förorena den undre grundvattenakvifären har sitt bevis i att den gamla brunnen, som tar sitt vatten från samma akvifer som den nu sökta, har blivit förorenad av just avloppsvatten. Eftersom den föreslagna brunnen är belägen mitt i bebyggelsen och i dess nedre del avrinningsmässigt så har denna brunn ett sämre läge jämfört med den befintliga som ligger ca 100 meter längre in åt land. Risk kan inte heller uteslutas att förorenat ytvatten från uppströms liggande gator och bebyggelsen kan vid kraftiga regn tillföras brunns absoluta närområde och där öka risken för grundvattenförorening.

Även att lokalisera en vattentäkt ca 150 meter från strandkanten till Östersjön med 9,5 meters avsänkning vid brunnen till ca 8 meter under havsytan och med ett redovisat influensområde om 400 meter medför risker för saltvatteninträngning. Att avföra denna risk med hänvisning till den befintliga vattentäkten, som är belägen på högre mark och som ligger 250 meter från strandkanten, är inte underlag för en trovärdig bedömning. Att som Miljöförbundet föreslår, anlägga en ny kontrollbrunn mellan uttagsbrunnen och strandkanten, löser heller inte risken för saltvatteninträngning utan ger bara underlag för en indikering när saltvatten är på väg. Om den brunnen ska tjäna nå-

got syfte så måste ett eventuellt tillstånd då förenas med villkor om att uttaget ska upphöra vid en viss CL-nivå i kontrollbrunnen. Vid ett sådant läge måste kommunen ha beredskap för en alternativ vattenförsörjning vilket inte som anförts ovan redovisats i målet. Ledningarna vid Torsö är inte i dagsläget sammankopplade med det övriga vattenförsörjningssystemet inom kommunen.

Mark- och miljödomstolen anser sammanfattningsvis att det finns alltför stora risker att, innan avloppsfrågan för området är löst, meddela tillstånd till grundvattenuttag för kommunal drickvattenförsörjning ur den ansökta brunnen. Vidare är placeringen tveksam med hänsyn till risken för saltvatteninträngning. Till följd här av är lokaliseringskravet enligt 2 kap. 6§ miljöbalken för en grundvattenbrunn avsedd för en kommunal vattenförsörjning inte uppfyllt. Domstolen anser dessutom att det finns möjlighet att tillgodose den kommunala vattenförsörjningen för Torsöområdet med en grundvattenbrunn med en annan lokalisering inom närområdet.

Ansökan ska därför avslås.

Ersättning

De ersättningsanspråk för framtida skada som framförts i målet har förfallit, eftersom ansökan har avslagits av mark- och miljödomstolen. Yrkanden ska således avslås.

Prövningsavgift

Mark- och miljödomstolen finner inte skäl för att ändra den tidigare fastställda avgiften för prövning av målet.

Rättegångskostnader

Länsstyrelsen har yrkat ersättning för sina rättegångskostnader för inläsning med 8 timmar och tid om 6 timmar för närvaro vid huvudförhandlingarna den 20 augusti 2013 eller sammanlagt 14 tim. á 800 kr = 11 200 kr. Sökanden har vitsordat beloppet varför det ska dömas ut.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1
Överklagande senast den 1 november 2013

Håkan Nordling

Bertil Norén

I domstolens avgörande har deltagit fd. lagmannen Håkan Nordling, ordförande, och tf. tekniska rådet Bertil Norén samt de sakkunniga ledamöterna Pergöran Andersson och Kjell Karlsson.